

СТАНОВИЩЕ

от доц. д - р Анета Антонова

катедра „Гражданскоправни науки” при ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски”,
назначена за член на научното жури със заповед №3232/23.12.2019 г. на зам.
ректор по НИД на Университета за национално и световно стопанство

на Дисертационен труд за придобиване на научната степен „Доктор ” в научно
направление 3.6. „Право“ (Гражданско и семейно право)

Тема на дисертационния труд: „**Медиацията в брачните отношения**”

Автор на дисертационния труд: **Юлия Бранимирова Раданова**

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,69

1. Юлия Бранимирова Раданова е редовен докторант към катедра
”Частноправни науки”, Юридически факултет, Университет за национално и
световно стопанство. В хода на обучението си докторантката е положила
следните изпити: Обща теория на правото, Общо учение за държавата,
Конституционно право, Търговско право, Семейно и наследствено право,
Нотариално право. Изпитите са положени с оценка отличен.

Дисертантът е автор на следните публикации: Договорната клауза за
стъпаловидно уреждане на търговски спорове – обхват и практическо
приложение - научна конференция на тема – публикация, представена на Научна
конференция „Право и бизнес – усъвършенстване на нормативната уредба”,
организирана по повод 25 години ЮФ на УНСС под патронажа на Ректора на
УНСС проф. д.ик.н. Стати Статев 2016 г.; Актуални проблеми в правната рамка
на семейната медиация – публикация, представена на Научна конференция
Актуални проблеми на правното регулиране на бизнеса” по повод 80-
годишнината от рождението на проф. д-р Любен Караниколов и проф. д-р Емил

Златарев и 70-годишнината от рождението на проф. д-р Златка Сукарева; Споделеното родителство – специфики и изпълнимост на спогодбата за съвместно упражняване на родителски права – публикация, представена на VIII-та национална конференция на докторантите в областта на правните науки, организирана от Института за държавата и правото при БАН; Медиацията - развитие на същностните характеристики на процеса през вековете до днес – публикация, представена на Научна конференция „Съвременното място и роля на алтернативните способи за разрешаване на спорове – между традицията и актуалната правна уредба в България и държавите-членки на Европейския съюз”; Coparenting and mediating the way to its achieve – публикация за списание „Бизнес и право“, УНСС, бр. 2; Законодателно развитие на правната рамка относно упражняването на споделеното родителство – публикация, представена на Научна конференция на тема „Традиция и развитие на законодателството в сферата на икономиката” организирана по повод 50-годишнината от приемането на Наказателния кодекс, 24 октомври 2018 г., УНСС; Някои въпроси относно критериите за най-добрия интерес на детето съгласно Постановление № 1 от 12.XI.1974 г. по гр. д.№ 3/74, Пленум на ВС и необходимостта от тяхното актуализиране в съответствие със съвременното развитие на семейните отношения – публикация, представена на IX-та национална конференция на докторантите в областта на правните науки, организирана от Института за държавата и правото при БАН.

2. Дисертационният труд е с обем 206 страници, от които 196 страници основен текст, а останалите обхващат съдържание и списък с литература. Списъкът на ползваната научна литература включва както автори, които дисертантът е цитирал, така и съчинения, които са анализирани без цитиране. Посочената литература обхваща 130 заглавия, от които 22 на кирилица и 108 на латиница.

Предмет на изследването е правната уредба на медиацията в брачните отношения.

Тезата на автора е, че алтернативните способи за решаване на спорове и в частност медиацията ще съдействат за преодоляване и решаване на брачните спорове, при отчитане в най-голяма степен интересите на съпрузите и охраняване на децата, родени по време брака.

Трудът се състои от увод, пет глави и заключение. Първата глава е озаглавена „Медиация – същност, историческо развитие и сравнително-правен анализ“ и е посветена на същностните характеристики на процеса по медиация, фазите през които преминава, отграничаването му от съдебното и арбитражно производство. Във втора глава, озаглавена „Нормативна регулация на семейните отношения и приложение на медиацията в тях“ са разгледани въпросите, свързани с брака, развода, споразумението при развод по взаимно съгласие, стандартите и принципите при семейна медиация. Третата глава е посветена на медиацията по време на брака относно решаване на имуществени спорове, спорове във връзка с упражняване на родителски права. Глава четвърта е озаглавена „Медиация при развод“ и е посветена на особеностите на фазите на медиацията по време на развода, при отчитане на обстоятелства, които съпътстват влошените брачни отношения като домашно насилие, физическо насилие, сексуално насилие, психологични/емоционални или други нефизически форми на насилие, наличие на зависимост, душевно заболяване или психическо заболяване. Глава пета „Медиация в спорове за упражняване на родителските права. Споделено родителство.“ е посветена на приложението на разглеждания способ за алтернативно решаване на спорове в отношенията родител - дете, както и в отношения съпрузи относно упражняване на родителски права.

Систематиката на автора е логична и следва да бъде споделена. Тя е съобразена със спецификата на изследваното правно явление.

Научната задача на изследването е да се извърши критичен анализ на способите за решаване на семейни спорове у нас, ефектът от тяхното приложение и съпоставката им с водещите световни практики в областта на алтернативното решаване на брачни конфликти.

Цели се да се изтъкнат предимствата на медиацията като способ за решение на конфликтите в брачните отношения при отчитане на интересите на партньорите и охраняване на най-добрия интерес на детето. Авторът **цели** постигане на яснота, завършеност и убедителност на изводите, устойчивост на утвърждавания чрез труда понятиен апарат и практическа приложимост на изводите.

3. В дисертационния труд авторът умело е съчетал различни методи на научно изследване, което е несъмнено негово достойнство. В изследването са използвани сравнителноправният, историческият и позитивистичният методи, което се обуславя от спецификата на изследваните правни явления. Така подбраната и прилагана методика е в състояние да даде отговор на поставените цели и задачи на разглеждания дисертационен труд.

4. Трудът е разработен с научната претенция да бъде първо самостоятелно българско изследване на медиацията като способ за разрешаване на брачни проблеми. Следва да се признае, че този труд несъмнено е първият в значителна степен изчерпателен анализ на тази проблематика у нас.

В дисертационния труд са анализирани следните въпроси с важно научно значение:

Извършен е задълбочен сравнителен анализ на регулацията на медиацията както в страни в европейския съюз, така и извън него като особен интерес представлява изследването на медиацията като способ за алтернативно решаване на спорове в Турция и Китай.

Теоретичен и практичен интерес представлява изследването относно стандартите на поведение на медиатора при разрешаване на семейни спорове.

Отделено е внимание на фазите на медиация по време на съдебно производство за развод.

Приносен характер има изследването на домашното насилие в неговите проявления - прояви на системно икономическо, емоционално и психическо насилие, както и всяко друго нарушаване на личната неприкосновеност от единия съпруг спрямо другия.

Подробно са изследвани въпросите, които следва да бъдат взети при изготвяне на споразумението за развод по чл. 51 СК, сред които уговорки, свързани със споделено родителство; издръжка, дължима за децата и начина на погасяването ѝ; застраховки живот, които съпрузите са имали в полза един на друг, завещателни разпореждания, направени по време на брака в полза на единия или другия съпруг; данъчен ефект, възникващ във връзка с подписаното споразумение и начина за оптимизацията му, неустойки или други негативни

последници в случай на неизпълнение, на която и да е от клаузите на споразумението.

Направени са предложения *de lege ferenda* сред които следва да бъдат подкрепени следните: като процесуална предпоставка по дела относно упражняване на родителски права да бъде въведено задължителното провеждане на първоначална информационна среща между страните с участието на медиатор; определението за „споделено родителство“; въвеждане на законодателно ниво на критерии относно начина на оценяване на дадено решение като отговарящо или не на интересите на детето и приемането на единна методология за изследването на интереса на детето.

Безспорно достойнство на труда е анализът на практиката. Изследването ѝ е критично насочено към правилно и точно прилагане на нормативните правила в съответствие с теоритичната същност на правните явления.

Посочените приноси моменти на труда имат не само теоритично значение. Те могат да бъдат използвани и от съдебната практика и правното обучение, което несъмнено повишава тяхната стойност.

5. Към автора могат да бъдат отправени някои препоръки с цел усъвършенстване на работата.

По отношение структурата на труда би могло да предложи прецезиране на отделни параграфи и принадлежността им към съответната глава, напр. в глава втора, т.1 е посветена нормативната уредба на семейните отношения, като са разгледани въпроси относно предпоставките за развод по взаимно съгласие, които не могат да се причислят към семейно отношения.

6. Изложените по - горе препоръки относно дисертационния труд имат второстепенен характер и по никакъв начин не намаляват неговото значение. Цялостният прочит на дисертационния труд води до извода, че докторантът притежава задълбочени теоретични познания в областта на международното и търговско право и способност за самостоятелни научни изследвания, а постигнатите в дисертационния труд резултати представляват оригинален

принос в българската правна наука, поради което следва да му се даде изцяло обща положителна оценка.

В заключение следва да се подчертае, че дисертационният труд отговаря напълно на изискванията на чл. 6, ал.3 ЗРАСРБ и чл. 27, ал. 1 от Правилника за неговото приложение, поради което, като убедено давам цялостна положителна оценка на труда, предлагам научното жури да даде на **Юлия Бранимирова Раданова** образователната и научна степен „доктор” .

София, 10 февруари 2020

.....

Анета Антонова